

Aanpak molenbiotoop

Suggesties ter verbetering van de windvang van vier Leidse molens

Auteur: Mark Ravesloot

Foto's: Frank Bosman, Marcel Stroo en Hermannus Noot

April 2009

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
'De Kikkermolen'	3
'De Maredijkmolen'	7
'De Stadsmolen'	11
'De Rodenburgermolen'	14
Ten slotte.....	17

Inleiding

Leiden telt nog negen molens. Daarvan zijn er zes in eigendom bij de gemeente. In de binnenstad zijn museummolen 'De Valk' en de in 1987 gereconstrueerde standerdmolen 'De Put' gesitueerd, even ten noorden van het station staan twee wipmolens genaamd 'De Kikker' en 'De Maredijkmolen', aan de Gooimeerlaan bevindt zich 'De Stadsmolen' met zijn unieke flesvormige romp en aan de zuidoostzijde van de stad staat 'De Rodenburgermolen' langs de Kanaalweg. De eerste twee molens zijn ingericht voor het vermalen van graan, de overige vier hebben een bemalingstaak in de waterhuishouding van de laaggelegen polders rondom Leiden gehad. Hoewel alle zes gemeentelijke molens hun oorspronkelijke functie hebben verloren, zijn ze nog regelmatig op vrijwillige basis in bedrijf. Op die manier houden ze de herinnering aan het verleden levend en zorgt de molenaar voor het dagelijkse onderhoud.

Door het in technisch goede staat brengen van de betreffende molens en het aanstellen van een enthousiaste molenaar lijkt het alsof er in Leiden sprake is van een duurzaam molenbeleid. Dit is in werkelijkheid echter maar gedeeltelijk waar. De molenaars ondervinden namelijk steeds meer hinder van windbelemmerende obstakels rondom de molens wanneer deze in bedrijf zijn. Als men bedenkt dat de molens zich bevinden in een sterk verstedelijkt gebied, dan is dit op zich niet verwonderlijk. Alleen is het niet de bebouwing die voor de grootste problemen zorgt.

Al vanaf het moment dat dhr. Pijnnaken als vrijwillig molenaar op de gemeentelijke molens werd aangesteld, heeft hij de gemeente verzocht om de zogenaamde molenbiotoop zoveel mogelijk te respecteren. Omdat de provincie Zuid-Holland hier regels voor opgesteld heeft, doet de gemeente dit bij stedelijke ontwikkelingen. Het gevolg is dat de nieuw gebouwde woonwijken nabij de molens voldoen aan de biotoopnorm. Echter daarmee is de windvang nog niet gegarandeerd. Rondom de gemeentelijke molens komt namelijk veel groen voor dat de wind uit de zeilen neemt. Veel van deze beplantingen bevinden zich op gemeentelijke grond. Hoewel de gemeente meerdere malen is gevraagd om hier iets aan te doen, heeft dit tot op heden nog niet tot resultaat geleid.

Met het opstarten van de ruimtelijke planprocedure, welke de realisatie van het Big Boss-project mogelijk moet maken, is opnieuw discussie ontstaan over de molenbiotoop. Het plan voldoet namelijk niet aan de biotoopnorm, waarop molenaar Pijnnaken en Vereniging De Hollandsche Molen bezwaar hebben gemaakt tegen het plan. Tijdens een gesprek, waarbij wethouder Van Woensel de projectontwikkelaars dhr. Niersman en dhr. Bosman namens Niersman Projectontwikkeling B.V., de beide bewaarmakers en afgevaardigden van de gemeente Leiden aanwezig waren, is gezocht naar een oplossing. Deze werd echter niet gevonden. Omdat het nadien stil bleef, heeft dhr. Bosman rechtstreeks contact gezocht met Vereniging De Hollandsche Molen.

Omdat het niet de bedoeling is van de bezwaarmakers om ruimtelijke plannen te frustreren, hebben ze in overleg met dhr. Bosman het onderliggende rapport opgesteld met daarin mogelijkheden om de molenbiotoop te verbeteren. Voert men (een aantal) van deze verbeteringen door dan wordt de schade die het Big Boss-project oplevert gecompenseerd en kunnen de bezwaarmakers akkoord gaan met het plan. Echter hiervoor is wel de medewerking van de gemeente Leiden nodig. Beide partijen hopen dan ook dat dit rapport zal leiden tot de aanpak van het gemeentelijke groen en dat de betrokkenen alsnog tot overeenstemming komen.

Van vier molens is de molenbiotoop onderzocht. Per molen is steeds een aantal ingrepen voorgesteld die leiden tot het verbeteren van de windvang. Daarbij is ook aangegeven welke daarvan in de ogen van de initiatiefnemers het gemakkelijkste uit te voeren zijn en welke het meeste resultaat opleveren voor de molen.

'De Kikkermolen'

Bouwjaar: 1752

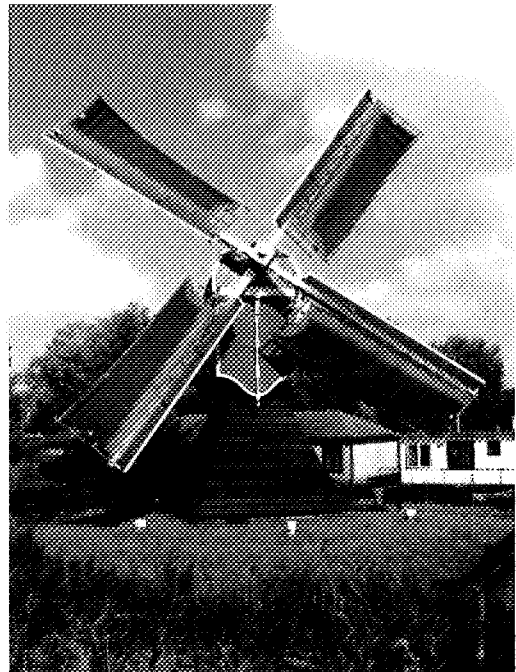
Adres: Oegstgeesterweg ong.

Type: Wipmolen

Functie: Poldermolen

De Kikkermolen is de kleinste wipmolen van Nederland. Tot 1966 zorgde de molen voor de bemaling van de Kikkerpolder, daarna draaide de molen nog slechts incidenteel. In de jaren zeventig raakte de molen geheel ingegroeid.

Vanwege zijn beperkte afmetingen is deze molen extra gevoelig voor verstoringen in de directe omgeving. Die zijn er momenteel ten overvloede, vandaar dat de molen maar heel zelden kan draaien. Om hierin verandering te brengen stellen we de onderstaande ingrepen voor:

Aan de noordzijde:

Hier komt veel opkomend groen voor dat nu nog redelijk laag is, maar spoedig de molen aan het zicht zal onttrekken. Ook zullen deze beplantingen voor windbelemmering zorgen in één van de weinige hoeken die nu nog redelijk open liggen. Bij noordenwind is de molen momenteel nog in staat om te malen. De vraag is voor hoelang nog.

Voorstel:

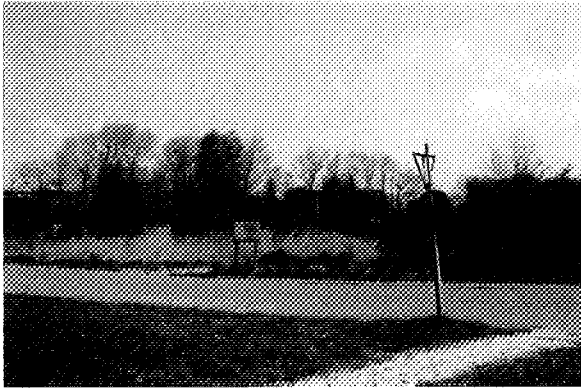
Alle beplantingen verwijderen. Dit gebied ligt op minder dan 100 meter afstand van de molen en zal steeds meer hinder opleveren. Daarnaast zijn de beplantingen nu nog redelijk gemakkelijk te verwijderen omdat ze nog niet in volwassen staat zijn.

Haalbaarheid: +

Prioriteit: ++

De beplantingen bevinden zich op het grondgebied van de gemeente Oegstgeest. Er zal dus overleg gevoerd moeten worden met die gemeente om de opschoning doorgang te laten vinden.

Aan de Noordoostzijde

Aan het Trekvaartplein staan hele hoge bomen. Nu wordt dit gebied op korte termijn herontwikkeld en de verwachting is dat de bomen zullen moeten wijken. Belangrijk is dat bij de herinrichting van het terrein gekozen wordt voor beplantingen die minder hoog worden. Wilgen of meidoorns lenen zich hier uitstekend voor omdat ze regelmatig gesnoeid kunnen worden. Daarnaast verwijzen wilgen naar het oorspronkelijk voorkomende groen in de voormalige polder.

Voorstel:

De ontwikkelaar wijzen op het belang van de molenbiotoop en richtlijnen meegeven waaraan de nieuwe beplantingen moeten voldoen. Eventueel de molenaar of Vereniging De Hollandsche Molen betrekken bij het ontwerp.

Haalbaarheid: ++

Prioriteit: +/-

Op het moment dat de hoge bomen daadwerkelijk dienen te verdwijnen dan is het vrij eenvoudig om in overleg met de ontwikkelaar het nieuw aan te brengen groen af te stemmen op de molen. Is het echter de bedoeling dat de bomen blijven staan dan is het een stuk moeilijker om een verbetering in deze richting aan te brengen. Wanneer de gemeente niet het goede voorbeeld geeft dan zal de eigenaar van het terrein ook niet zomaar tot kap overgaan.

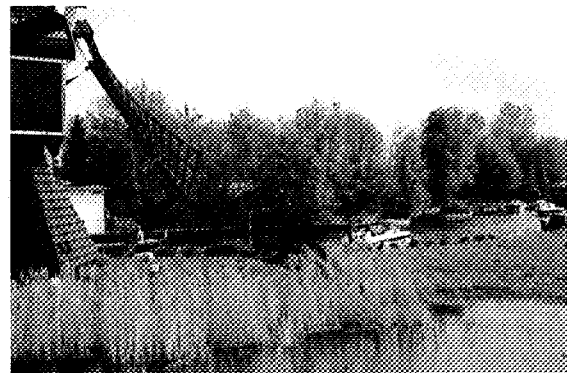
Aan de Zuidoostzijde

Lang de Haarlemmerweg staan veel snel groeiende bomen. Dit nemen alle wind weg uit de zuidoostelijke richting. De gemeente zou deze beplantingen kunnen vervangen door wilgen. Deze doen meer recht aan de geschiedenis van het gebied en zijn voor de molen minder hinderlijk.

Voorstel:

Vervang het huidige groen door wilgen.

Haalbaarheid: +/-

Prioriteit: ++

De beplantingen bevinden zich zeer dicht bij de molen, binnen een straal van 100 meter. Daarom zou het snoeien of beter nog het vervangen van de beplantingen door wilgen de molen erg helpen. De vraag is of de bewoners van de woonboten hiermee kunnen leven.

Aan de Zuidzijde

Ten zuiden van de molen ligt het Heempark. Daarin bevinden zich heel veel hoge bomen. Omdat de afstand ten opzichte van de molen beperkt is, vangt deze totaal geen wind meer uit zuidelijke richtingen. Daarnaast is het zicht vanaf de Oegstgeesterweg op de molen beperkt als men uit de richting van Leiden komt.

Voorstel: Kap de bomen die het dichtste bij de molen gelegen zijn en welke niet direct deel uitmaken van het park. Daardoor wordt de molen een stuk beter zichtbaar vanaf de weg en is de zuidwind nog enigszins in staat om te dalen voordat deze de molen bereikt.

Haalbaarheid: +

Prioriteit: +/-

Het zijn grote bomen die dienen te worden gekapt. Daarnaast blijft de windvang in zuidelijke richtingen problematisch. Maar de zichtbaarheid van de molen wordt op deze manier wel flink verbeterd en de obstakels in de eerste 100 meter rondom de molen zullen verdwijnen, waardoor de wind zich minder turbulent zal gedragen.

In de sector zuidwest tot noordwest

Langs de overzijde van de Oegstgeesterweg bevindt zich een hele hoge boomwal. Deze houdt alle wind tegen uit de westelijke richtingen. De molen draait bij wind uit die richtingen niet of erg onregelmatig. Extra vervelend is dat in Nederland de zuidwestrichting de overheersende windrichting is. Vandaar dat het verbeteren van de windvang aan deze zijde van de molen de absolute prioriteit heeft. Overigens heeft de molen ook last van deze boomwal als de wind uit de tegenovergestelde richting komt, want de wind moet kunnen wegvloeien.

Voorstel: Schoon de boomwal op en creëer een aantal windgaten. Achter de boomwal ligt en sportveld en atletiekbaan. Hierover zou de wind redelijk onbelemmerd naar de molen kunnen toestromen. Deze zou weer kunnen functioneren bij wind uit de overheersende windrichting.

Haalbaarheid: +/-

Prioriteit: +++

De bomen zijn erg fors en beeldbepalend. Daarnaast vormen ze een windsingel voor de sportterreinen. Echter de boomwal ligt aan de windluwe zijde van het sportpark en hoeft niet volledig het veld te ruimen. Een aantal windgaten creëren lijkt het maximaal haalbare resultaat, de molen zal hier in ieder geval erg bij gebaat zijn.

'De Maredijkmolen'

Bouwjaar 1735

Adres: Oegstgeesterweg ong.

Type: Wipmolen

Functie: Poldermolen

De uit 1735 daterende Maredijkmolen is de oudste molen van Leiden. In 1925 wordt er een Erikson-motor in de molen geplaatst om het scheprad aan te drijven dat zich naast de molen bevindt. Daardoor is men niet meer afhankelijk van de wind. Desondanks besluit men de molen in maalvaardige staat te behouden, zodat deze tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn diensten bewijst. Daarna neemt de motor de bemalingstaak weer over. In de jaren '80 volgt een uitgebreide restauratie, maar de molen maalt nog maar zelden. De omgeving is inmiddels verstedelijkt geraakt en de molen vangt amper nog wind.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

Aan de noordwestzijde

Ten noordwesten van de molen bevindt zich, ter afscheiding van het achterliggende parkeerterrein, een boomwal. Deze ligt haaks ten opzichte van de molen en blokkeert de wind uit die richting. De boomwal huisvest meerder boom- en plantensoorten, welke daar spontaan en vrij willekeurig lijken te groeien.

Voorstel: Haal de boomwal weg en vervang deze door laagblijvend groen. Daarmee krijgt de molen weer een redelijke windvang in de noordwestelijke richting en kan de wind beter afstromen als deze uit de tegenovergestelde richting komt. Op die manier ontstaat er een soort open as waardoor de molen bij wind uit die richtingen ten minste nog kan functioneren.

Haalbaarheid: +++

Prioriteit: ++

Deze boomwal is nog niet volledig volgroeid. Daarnaast is er geen sprake van een aangelegd geheel maar meer van toevallig opgekomen groen.

Aan de noordzijde

Langs de Oegstgeesterweg staat een boomsingel. Deze begint op nog geen 75 meter vanaf de molen. De bomen schermen de wind uit noordelijke richtingen volledig af, de molen kan niet draaien uit die richting.

Voorstel: Door de bomen die het dichtste bij de molen staan aan beide kanten van de weg te kappen, ontstaat er over een grotere hoek een redelijke windvang. Daarnaast is de molen dan eerder zichtbaar vanaf de Oegstgeesterweg vanuit de richting Oegstgeest.

Haalbaarheid: +

Prioriteit: +/-

Het betreft slechts twee bomen. Toch is het effect vrij gering omdat de andere bomen van de wal blijven staan. Wel komt de molen beter in het zicht te liggen en helpt deze ingreep mee om in ieder geval de eerste 100 meter rondom de molen redelijk open te maken.

De sector zuid tot zuidwest

De bomenrij langs de Zweilandlaan staat heel dicht op de molen en maakt het draaien op wind uit de overheersende windrichting geheel onmogelijk. Het zou zeer wenselijk zijn om deze bomen weg te halen.

Voorstel: Het weghalen van de complete bomenrij en anders om en om een boom kappen. In dat geval ontstaan er in ieder geval nog wat windgaten.

Haalbaarheid: -

Prioriteit: +++

Het weghalen van deze bomen dient te gebeuren in overleg met de buurt. Daarnaast liggen er leidingen onder de boomwal.

Pal op het zuidwesten

Aan de Mariënpoelstraat staan drie hele hoge bomen. Deze houden veel wind tegen en zorgen voor turbulentie. Het is erg jammer dat de bomen juist hier staan, anders had de molen een prachtig windgat gehad in het zuidwesten. De Mariënpoelstraat ligt namelijk radiaal ten opzichte van de molen, evenals de Poelwetering. Hier zou men dus goed een obstakelvrije zone creëren. En aangezien de zuidwesthoek de overheersende windrichting is, profiteert de molen hier flink van.

Voorstel: Het kappen van de drie bomen en het terugplaatsen van bijvoorbeeld wilgen. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan er in ieder geval ervoor zorgen dat op het moment dat de bomen wegens ouderdom het veld moeten ruimen, er lage vervangende beplanting voor terugplaatsen.

Haalbaarheid: +

Prioriteit:+++

Het zijn erg forse beeldbepalende bomen. Wel is het vreemd dat juist dichtbij de molen langs de Poelwetering wel bomen staan en verderop niet. Ook kijken er maar weinig omwonenden direct uit op de bomen. Door het weghalen van drie bomen krijgt de molen veel meer lucht en kan deze weer daadwerkelijk functioneren bij wind uit het zuidwesten.

Pal op het zuidwesten

Vlak naast de molen ligt de Groene Maredijk. Omdat men in het verleden bij het vervangen van de brug over de Poelwetering de nieuwe brug meer naar het oosten heeft teruggeplaatst, is het pad dichters naast de molen komen te liggen. Als de molen zou draaien bij winden uit westelijke richtingen dan ontstaat er een gevaarlijke situatie omdat de wieken zowat over het fiets/wandelpad suizen. Het zou dan ook zeer wenselijk zijn als de brug op het moment dat deze wordt vervangen, weer op de oorspronkelijke plaats komt te liggen.

Voorstel: Bij het vervangen van de brug deze weer op zijn oorspronkelijke plek terugleggen.

Haalbaarheid: +/-

Prioriteit: +++

De oude fundering van de oorspronkelijke brug is nog aanwezig. Niet bekend is waarom men indertijd ervoor heeft gekozen om de brug op te schuiven. Maar hopelijk kan deze ingreep op termijn ongedaan worden gemaakt.

De sector west tot noordwest

Langs de Zweilandlaan staat een dichte boomwal. Deze maakt het draaien met de molen onmogelijk bij west tot noordwestenwind.

Voorstel: Kap de bomen die het dichtste bij de molen gelegen zijn en vervang deze eventueel door wilgen. De wind kan dan nog enigszins dalen voordat deze de molen bereikt.

Haalbaarheid: ++ Prioriteit: +

Over een kleine hoek wordt de windvang verbeterd. Vanaf de Zweilandlaan komt de molen vanuit de richting Oegstgeest eerder en beter in het zicht. Daarnaast helpt deze ingreep om de eerste 100 meter rondom de molen weer enigszins obstakel vrij te maken.

'De Stadsmolen'

Bouwjaar 1856

Adres: Gooimeerlaan ong.

Type: Rondstenen grondzeiler

Functie: Poldermolen

De Stadsmolen is de vervanger van een ronde stenen molen uit 1806. Die molen kwam op zijn beurt in de plaats voor een wipmolen en wat kleinere molens aan de Slaagh- of Stinksloot. De Stadsmolen heeft onder andere de taak om de stadsgrachten te verversen. Na jaren verval wordt de molen in 1978 tot de grond toe afgebroken en vervolgens weer steen voor steen herbouwd. De romp heeft een bijzonder flesmodel. Molenrompen met een dergelijke vorm zijn zeer zeldzaam in Nederland. De Stadsmolen is bedrijfsvaardig en functioneel in de waterbeheersing van de volkstuinen, gelegen tussen De Zijl en de Gooimeerlaan.

Hoewel deze molen een betere biotoop heeft dan de voorgaande twee molens, staan ook hier beplantingen in de omgeving die voor windbelemmering zorgen. Wij stellen de volgende ingrepen voor om de molenbiotoop te verbeteren:

Aan de zuidoostzijde

Langs de Gooimeerlaan staan ter afscheiding van het volkstuinencomplex hoge bomen. Deze belemmeren die windvang in het zuidoosten.

Voorstel: Haal een aantal van deze bomen weg en creëer een aantal windgaten. Op het moment dat er bomen gekapt worden, vervang deze voor laag blijvende beplantingen.

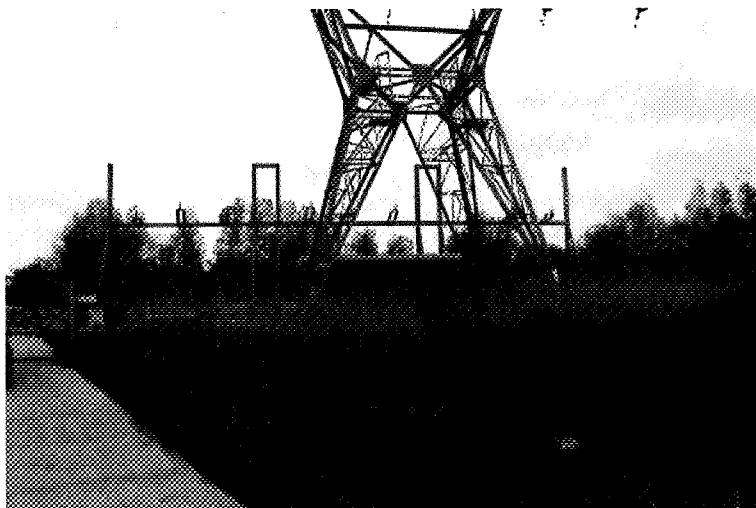

Haalbaarheid: +/- Prioriteit: +

De bomen langs de Gooimeerlaan zorgen voor beschutting en beschermen het volkstuinencomplex. Het weghalen van de bomen is dus geen optie. Wel kan ervoor worden gekozen om de wal uit te dunnen en de hoogste bomen te verwijderen. Daarvan zal de molen al flink profiteren.

Aan de noordwestzijde

Ten noordwesten van de molen omzomen hoge bomen het trafocomplex. Hoewel de bomen op enige afstand van de molen gelegen zijn, hebben ze vanwege hun hoogte een belemmerende invloed op winden uit het noordwesten. Onlangs werd er een kapvergunning aangevraagd voor één van de bomen omdat deze in de weg zou staan. Maar daarmee is het probleem nog niet opgelost

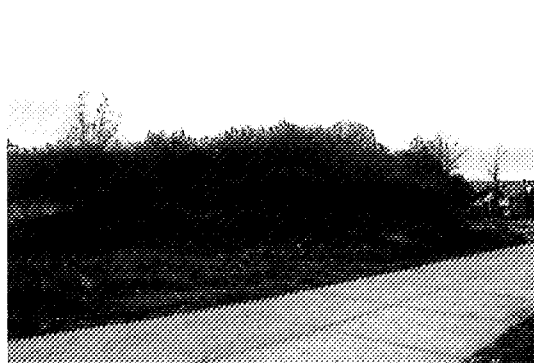
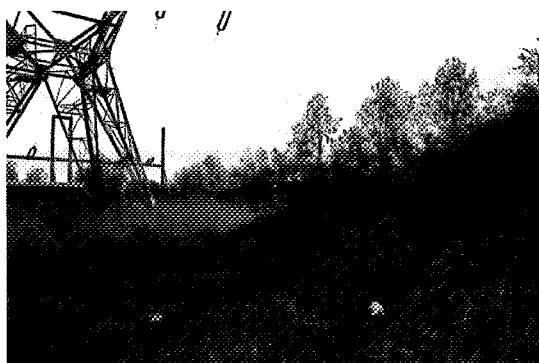
Voorstel: Vervang de bomen voor lagere exemplaren. Op die manier blijft het trafocomplex aan het zicht onttrokken en kan de molen beter functioneren bij wind uit het noordwesten. (Overigens gaat het om de bomen die op de foto links van de hoogspanningsmast te zien zijn.).

Haalbaarheid: ++

Prioriteit: +

Eén van de bomen staat nu al in de weg. Wellicht dat de andere bomen ook voor hinder zorgen. Daarnaast staan ze op een industrieterrein, zodat omwonenden niet snel bezwaar zullen maken.

In de sector noord tot noordoost

Ten noordoosten van de molen is een zandhoop opgeworpen die inmiddels steeds meer begroeid raakt. Deze ligt op zeer korte afstand van de Stadsmolen en zal de noordoostenwind in toenemende mate belemmeren. Achter deze heuvel, meer in noordelijke richting, staan op wat grotere afstand een aantal hoge bomen. Deze staan op gemeentelijke grond zorgen nu al voor veel hinder.

Voorstel: kap de bomen op het noorden en vervang deze door lagere beplantingen. Houd de begroeiing op de zandheuvel kort of haal deze weg. Daardoor heeft men vanaf de Gooimeerlaan vanuit de noordelijke richting eerder en beter zicht op de molen.

Haalbaarheid: ++

Prioriteit: ++

De bomen staan op een industrieterrein en de begroeiing op de zandhoop is nu nog gemakkelijk de besnoeien. Omdat boven deze grond een hoogspanningsleiding loopt, dient dit laatste op termijn toch al te gebeuren.

'De Rodenburgermolen'

Bouwjaar: 1893

Adres: Kanaalweg 80

Type: Rondstenen grondzeiler

Functie: Poldermolen

De huidige molen is de opvolger van een identieke molen die in 1892 verbrandde. Het scheprad bevond zich voorheen op enkele meters van de molen in de ronde kast. In de jaren '50 is de molen echter leeg gesloopt om deze geschikt te maken voor bewoning. Alleen het gietijzeren bovenwiel resteert nog van het oorspronkelijke binnenwerk. In tegenstelling tot de voorgaande drie molens kan de Rodenburgermolen niet meer voor bemalingsdoeleinden worden ingezet.

Deze gedeeltelijk gewitte molen heeft een zeer slechte windvang. Ondanks het feit dat een enthousiaste vrijwillige molenaar er onlangs zijn intrek in heeft genomen, kan de molen maar af en toe draaien. Er zijn meerder mogelijkheden om de omgeving van de molen beter af te stemmen op de molen. Wij stellen de volgende ingrepen voor:

Aan de noordzijde

Ten noorden van de molen ligt een sportveld dat wordt omzoomd door bomen. Deze staan op slechts enkele meters van de molen en zorgen niet alleen voor windbelemmering, maar werken ook turbulenties in de hand.

Voorstel: Door het weghalen van de eerste drie bomen ontstaat er een windgat aan de noordzijde. Het sportveld zorgt ervoor dat de wind redelijk ongestoord de molen kan bereiken, waardoor deze zich minder onvoorspelbaar gedraagt en vaker kan draaien. Desnoods kunnen er knotwilgen voor teruggeplaatst worden om het geheel opnieuw aan te kleden.

Haalbaarheid: ++

Prioriteit:+++

De bomen zijn klein van stuk, maar zorgen voor flinke hinder omdat ze zo dichtbij de molen staan. Met deze minimale ingreep wordt een maximaal resultaat bereikt.

De sector zuidwest tot oost

De pas aangeplante bomen langs de Kanaalweg illustreren dat groenafdeling van de gemeente Leiden momenteel totaal geen rekening houdt met de molenbiotoop. Hoewel de boompjes nu nog klein zijn, zal het een kwestie van tijd zijn dat ze alle wind uit oostelijke en zuidelijke richtingen wegnemen.

Voorstel: Haal in ieder geval de nieuwe bomen die binnen een straal van 200 meter van de molen staan weg. De wegbeplanting zal in toenemende mate voor windbelemmering zorgen. Daarnaast is voor een boomsoort gekozen die in volwassen staat hoger zal reiken dan de complete Rodenburgermolen. De twee forse bomen ten oosten van de molen werken nu al erg verkleinend op de molen, maar omdat dit beeldbepalende objecten zijn is het niet realistisch om deze weg te halen. Dit geldt nog niet voor de nieuwe boompjes, vandaar dat de gemeente er goed aan doet om ze weg te halen. Daarnaast is dit momenteel de enige hoek van waaruit de molen een redelijke windvang heeft.

Haalbaarheid: +

Prioriteit:+++

Hoe langer men wacht, hoe groter het probleem wordt en hoe moeilijker het zal zijn om het op te lossen. Een complicerende factor is dat de beplanting ongetwijfeld een weggeleidende functie heeft. Als dit het geval is dan dienen deze bomen te vervangen worden door knotwilgen of andere laagblijvende boomsoorten.

Aan de westzijde

Ten westen van de molen ligt een braakliggend terrein dat overwoekerd wordt door allerhande beplantingen. Deze bevinden zich op zeer korte afstand van de molen, zodat ze niet alleen voor windbelemmering zorgen maar ook turbulenties tot gevolg hebben. Daarnaast is het zicht op de Rodenburgermolen vanuit de woonwijk beperkt. Omwonenden kunnen de molen niet zien draaien, waardoor deze op minder draagvlak zal kunnen rekenen.

Voorstel: Richt het terrein opnieuw in en stem het af op de molen. Deze zal doordoor een veel betere windvang krijgen in het westen en daarnaast beter in het zicht komen te liggen. De band met de buurt zal hierdoor worden versterkt, daarnaast zal de molen een grotere landschappelijke waarde krijgen.

Haalbaarheid:++

Prioriteit:+++

De buurt zal betrokken moeten worden bij de planvorming. Toch kan er in goed overleg iets moois gerealiseerd worden waarvan zowel de molen als de buurt van profiteert.

Ten slotte

F. Bosman namens Niersman Projectontwikkeling B.V., M. Ravesloot namens Vereniging De Hollandsche Molen en molenaar P. Pijnnaken hebben gezamenlijk het onderliggende rapport opgesteld. Hierin worden suggesties gedaan hoe de molenbiotoop van vier Leidse molens kan worden verbeterd. Daarmee zou de schade die het Big Boss-project oplevert voor de molenbiotoop van de Maredijkmolen kunnen worden gecompenseerd, zodat de oplossing van de biotoopkwestie, die is ontstaan nu het bovenstaande plan in procedure is gebracht, in het verschiet ligt.

Rondom de in dit rapport behandelde molens komen veel beplantingen voor. Deze zorgen voor windbelemmering en werken turbulenties in de hand. De molens kunnen daardoor maar beperkt draaien en gedragen zich onvoorspelbaar. Ook is hun landschappelijk waarde gering omdat ze aan het zicht zijn onttrokken. Omdat de bezwaarmakers zich realiseren dat de molens zich bevinden in een sterk verstedelijkt gebied, streven zij niet naar een optimale molenbiotoop. Ze zijn al blij als de gemeente Leiden het groen binnen een straal van circa 100 meter rondom de molens afstemt op deze levende monumenten.

De initiatiefnemers beseffen dat ze afhankelijk zijn van de medewerking van de gemeente Leiden. Hopelijk vormt dit rapport de aanleiding tot de aanpak van het groen. Daarmee zou de weg worden vrijgemaakt voor Niersman Projectontwikkeling B.V. om het Big Boss-project daadwerkelijk ten uitvoer te brengen.

Hieronder hebben wij een gewenste top 5 aan verbeteringen weergegeven die ons inziens zonder te hoge kosten en impact kunnen worden uitgevoerd:

1. Maredijkmolen: aan de noordwestzijde de lage boom/groenwal vervangen door knotwilgen
2. Kikkermolen: aan de Oegstgeesterweg windgaten creëren bij de sportvelden
3. Kikkermolen: aan de noordzijde het groen verwijderen op het grondgebied van de gemeente Oegstgeest
4. Stadsmolen: ten noordoosten de begroeiing op de zandhoop verwijderen
5. Rodenburgermolen: aan de noordzijde 3 bomen langs het sportveld kappen en vervangen door knotwilgen